

**MAVZU: OLIY TA'LIMDA MUSTAQIL TA'LIM KO'NIKMASINI
SHAKILLANTIRISH PEDAGOGIK TAHLILI.**

Abdullayev Axmadjon Ismoil o'g'li.

Osiyo Xalqaro Universiteti Magistranti.

Annotatsiya: Ushbu maqolada oliy ta'lim jarayonida talabalarda mustaqil ta'lim ko'nikmalarini shakllantirishning pedagogik asoslari tahlil qilinadi. Mustaqil ta'limning mazmuni, uning bo'lajak mutaxassis shaxsini rivojlantirishdagi o'рни hamda samarali tashkil etish omillari yoritiladi. Tadqiqot natijalari oliy ta'limda mustaqil ta'limni takomillashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: mustaqil ta'lim, innovatsion texnologiya, metakognitiv strategiya, refleksiya, loyiha asosida o'qitish, AKT, motivatsiya.

axmada792@gamil.com

**Тема: Педагогический анализ формирования навыка
самостоятельного обучения в высшем образовании.**

**Абдуллаев Ахмаджан Исмаилович. Выпускник
Международного Университета Азии.**

Аннотация В данной статье анализируются педагогические основы формирования самостоятельных учебных умений у студентов в процессе получения высшего образования. Освещается содержание самостоятельного обучения, его роль в развитии личности будущего специалиста, а также факторы эффективной организации. Результаты исследования служат для выработки практических рекомендаций по совершенствованию самостоятельного обучения в высшем образовании.

Ключевые слова: самостоятельное обучение, инновационные технологии, метакогнитивная стратегия, рефлексия, проектное обучение, ИКТ, мотивация.

axmada792@gamil.com

Topic: Pedagogical analysis of the formation of independent educational skills in higher education.

Abdullayev Akhmadzhan Ismailovich. Graduate Of The International University Of Asia.

Abstract This article analyzes the pedagogical foundations of the formation of independent educational skills in students in the process of Higher Education. The content of Independent Education, its role in the development of the personality of the future specialist, as well as factors of effective organization are highlighted. The results of the study serve to develop practical recommendations for improving independent education in higher education.

Key words: independent education, innovative technology, metacognitive strategy, reflection, project-based training, ICT, motivation.

axmada792@gamil.com

Globalashuv va raqamlashtirish sharoitida jamiyatning oliy ta'lim tizimiga qo'ygan asosiy talablaridan biri – mustaqil fikrlay oladigan, o'z ustida uzluksiz ishlashga qodir, innovatsion faoliyatga moslashgan kadrlarni tayyorlashdir. Bu esa ta'lim jarayonida talabanning faolligini oshirish, bilimni tayyor holatda berishdan ko'ra, uni mustaqil izlanishga yo'naltirishni taqozo etadi.

Oliy ta'limda mustaqil ta'lim ko'nikmalarini shakllantirish – talabanning bilim olish jarayonini ongli ravishda rejalashtirishi, manbalar bilan ishlashi, muammolarni mustaqil hal qilishi va o'z faoliyatini tahlil qila olish

kompetensiyalarini rivojlantirishni anglatadi. Shuning uchun ham bugungi kunda mustaqil ta'lim oliy ta'lim sifatini belgilovchi muhim omillardan biri sifatida qaralmoqda.

Mazkur maqolaning maqsadi – oliy ta'limda mustaqil ta'lim ko'nikmalarini shakllantirishning pedagogik asoslarini tahlil qilish, uning samarali tashkil etish yo'llarini ochib berishdan iborat.

Asosiy qism

1. Mustaqil ta'lim tushunchasi va uning pedagogik mohiyati

Pedagogik adabiyotlarda mustaqil ta'lim talabaning o'qituvchi rahbarligi ostida, ammo bevosita yordamsiz bilim olishi, amaliy ko'nikmalarni egallashi va shaxsiy tajribasini boyitish jarayoni sifatida talqin etiladi. Mustaqil ta'lim faqat topshiriq bajarish bilangina cheklanmay, balki muammoni aniqlash, axborotni izlash, tahlil qilish, xulosa chiqarish va natijani baholash bosqichlarini ham o'z ichiga oladi.

Mustaqil ta'limning pedagogik mohiyati talabaning subyekt sifatida shakllanishida namoyon bo'ladi. Ya'ni talaba ta'lim jarayonining passiv iste'molchisi emas, balki faol ishtirokchisiga aylanadi. Bu esa unda mas'uliyat, o'zini o'zi boshqarish, refleksiya va ijodiy fikrlash sifatlarini rivojlantiradi.

2. Oliy ta'limda mustaqil ta'limni rivojlantirishning zarurati

Zamonaviy mehnat bozori bitiruvchidan faqat nazariy bilim emas, balki yangi vaziyatlarga tez moslashish, axborot bilan ishlash va muammolarni mustaqil hal etish qobiliyatini talab qilmoqda. Shu sababli oliy ta'lim muassasalarida auditoriya mashg'ulotlari bilan bir qatorda mustaqil ta'lim ulushining oshirilishi qonuniy zaruratga aylanmoqda.

Mustaqil ta'lim quyidagi imkoniyatlarni yaratadi:

bilimlarni chuqurlashtirish va individuallashtirish;

talabaning ijodiy salohiyatini rivojlantirish;

kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish;

uzluksiz ta'limga tayyorlash.

Demak, mustaqil ta'lim bo'lajak mutaxassisning kasbiy yetukligini ta'minlovchi muhim pedagogik omildir.

3. Mustaqil ta'lim ko'nikmalarini shakllantirish omillari

Oliy ta'limda mustaqil ta'lim samaradorligi quyidagi pedagogik shart-sharoitlarga bog'liq:

Motivatsiya: Talabada bilim olishga bo'lgan ichki ehtiyoj va qiziqishni shakllantirish.

Metodik ta'minot: aniq yo'riqnoma, baholash mezonlari va resurslar bilan ta'minlash.

Ta'lim muhiti: elektron platformalar, kutubxonalar, ochiq ta'lim resurslaridan foydalanish.

Pedagogik hamkorlik: o'qituvchining maslahatchi va yo'naltiruvchi sifatidagi roli.

Aynan shu omillar uyg'unlashganda mustaqil ta'lim shaxs rivojiga xizmat qiladi.

4. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida mustaqil ta'limni tashkil etish

Bugungi kunda mustaqil ta'limni samarali tashkil etishda quyidagi yondashuvlar muhim ahamiyat kasb etadi:

Kompetensiyaviy yondashuv – bilimdan ko'ra amaliy faoliyatga tayyorgarlikni ustuvor qiladi.

Interfaol metodlar (loyiha metodi, muammoli ta'lim, case-study, portfel) talabaning mustaqil ishlash faolligini oshiradi.

Raqamli ta'lim texnologiyalari (Moodle, Google Classroom, Coursera, sun'iy intellekt vositalari) mustaqil o'rganish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Refleksiv yondashuv – talabaning o'z faoliyatini baholashi va tahlil qilishiga yo'naltiriladi.

Bu texnologiyalar mustaqil ta'limni tizimli, nazoratli va samarali tashkil etish imkonini beradi.

Xulosa qilib aytganda, oliy ta'limda mustaqil ta'lim ko'nikmalarini shakllantirish bugungi kunda ta'lim sifatini oshirishning ustuvor yo'nalishlaridan biridir. Mustaqil ta'lim talabaning shaxsiy faolligini, kasbiy kompetensiyasini va uzluksiz rivojlanishga tayyorligini ta'minlaydi.

Pedagogik tahlil shuni ko'rsatadiki, mustaqil ta'lim samaradorligi motivatsiya, zamonaviy metodlar, raqamli muhit va o'qituvchining yo'naltiruvchi faoliyatiga bevosita bog'liq. Shu bois oliy ta'lim tizimida mustaqil ta'limni metodik jihatdan takomillashtirish, innovatsion texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish hamda baholash mexanizmlarini rivojlantirish dolzarb vazifa hisoblanadi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. B.X.Shaymatov, B.S.Abdullaeva, M.Q.Jo'raev, "Elektr mashinalari", Buxoro: BMTI, 2022 y.-209 b.
2. M.Q.Jo'rayev, F.J.Xudoynazarov "Elektr mashinalari" fani taraqqiyotining ustuvor yo'nalishlari Maqola. Academic Research in Educational Sciences VOLUME 2 | ISSUE 11 | 2021 ISSN: 2181-1385 Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723 Directory Indexing of International Research Journals-CiteFactor 2020-21: 0.89 DOI: 10.24412/2181-1385-2021-11-1184-1190
3. Jo'rayev M. Q. "Oliy ta'lim muassasalarining elektr energetika yo'nalishi talabalariga elektr mashinalari fanini hozirgi kunda o'qitish tahlili". Toshkent 2021 1-son 18 bet
4. Jo'rayev M. Q. "Elektr yuritmalari tezligini rostlash usullari" Ilmiy-nazariy va metodik jurnal Buxoro 2021, № 5 114 bet
5. Development of teaching methods in the field of "electrical machines" using new pedagogical technologies 1Jo'rayev M. K, 2Husenov D. R, 3Sharopov F.K. International Engineering Journal For Research & Development 584-586 p
6. Jo'rayev, M. Q., & Xudoynazarov, F. J. (2021). "Elektr mashinalari" fani Taraqqiyotining ustuvor yo'nalishlari. Academic Research in Educational Sciences, 2(11), 1184-1190. doi:10.24412/2181-1385-2021-11-1184-1190 bet
7. Jo'rayev Mirjalol Kahramonovich "Software analysis of electric machine science" ISSN:2776-0960 Volume 3, Issue 1 Jan., 2022 143P a g
8. Jo'rayev Mirjalol Qahramonovich "ELEKTR ENERGIYASINI EKSPLUA-TATSIYA QILISHDA TRANSFORMATORLARNING AHAMIYATI" "PEDAGOGS" international research journal ISSN: 2181-4027_SJIF: 4.995

9. Жўраев М.Қ. Электр юритмалар тезлигини ростлаш усуллари Педагогик маҳорат Илмий-назарий ва методологик журнал Бухоро 2021, №23, 114-118 б,(13.00.02)
10. Jo'rayev M. Q. Scientific methodical bases of the science of electric machines academica: An International Multidisciplinary Research Journal ISSN: 2249-7137Vol.12,Issue09,September 2022 SJIF 2022=8.252 A peer reviewed journal<https://www.indianjournals.com>
11. Jo'rayev M. Q. Ilmiy konferensiya "Elektr mashinalari fanini o'qitish didaktik takomillashtirish jihatlari" INTERNATIONAL CONFERENCE ON DEVELOPMENTS IN EDUCATION SCIENCESAND HUMANITIES International scientific-online conference 4nd part, 2-124 pages Part 4 September 29 CANADA <https://zenodo.org/record/7146065>
12. Jo'rayev M. Q. Ilmiy konferensiya "Elektr mashinalari fani rivojlanish ginezisi va mazmuni" INTERNATIONAL CONFERENCE ON DEVELOPMENTS IN EDUCATION SCIENCESAND HUMANITIES International scientific-online conference 4nd part, 2-124 pages Part 4 September 29 CANADA <https://zenodo.org/record/7146065>
13. Jorayev Mirjalal Kahramonovich OPINIONS OF UZBEK AND FOREIGN SCIENTISTS IN TEACHING THE SCIENCE OF ELECTRIC MACHINES 76-80 British Journal of Global Ecology and Sustainable Development <https://journalzone.org/index.php/bjgesd/article/view/317> ISSN (E): 2754-9291
14. Джураев Мирджалал Кахрамонович, Камалов Камал Малик угли «Синхронные машины», инновационные методы в обучении <http://www.ijaretm.com/> ISSN:2349-0012
15. Jo'rayev Mirjalol Qahramonovich,Jafarov Sobir Talab o'g'li, Nizomov Nozimjon Zafar O'g'li, Kamolov Kamol Malik o'g'li "Qadoqlash sexidagi qo'llanilgan elektr yuritmani boshqarish blokini takomillashtirish

orqali maxsulot namligini mo'tadil saqlash" <https://wordlyknowledge.uz/>

ISSN : 2181-4341

16. Жўпаев M.Қ., Software Analysis of Electric Machine Science, Research Jet Journal of Analysis and Inventions IF-7.6, <https://reserchjet.academiascience.org/index.php/rjai/article/view/414> ISSN 2776-0960

17. Jo'rayev Mirjalol Qahramonovich, Jafarov Sobir Talab o'g'li "Methodology of teaching experimental work, organization of independent work in technical higher education institutions <https://www.eijmr.org/index.php/eijmr/article/view/192>

18. Jo'rayev, M. Q., Rashidov, H. H., & Murodov, A. O. (2023). Texnika oliy ta'lim muassalarida fanlarning amaliy ko'nikmalarni oshirishning qiyosiy tahlillari. Innovative development ineducational activities, 2(21), 4–11. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10138064>

19. Jo'rayev Mirjalol Qahramonovich, Po'latov Bexruz Zafarovich, Ravshanov Abbos Yashin o'g'li, Rashidov Hamrozbek Hayotovovich International conference pedagogical reforms and their solutions VOLUME1, ISSUE2, 2024 <https://worldlyjournals.com/index.php/PRS/article/view/860>

20. Jo'rayev Mirjalol Qahramonovich, Rashidov Hamrozbek Hayotovovich "Elektrotexnika va elektronika" fanini o'qitisha zamonaviy pedagogik texnologiyalari tahlili. ISSN 2181-4341. VOLUME 8, ISSUE 2, MARCH, 2024 <https://worldlyjournals.com/index.php/IFX/article/view/1312>